

a.

PERS. Tecum habita et noris, quam sit *tibi* curta supellex.

JUST. Fuere *Lydis* multi ante Croesum reges.

CIC. Mea domus erat *indicio* tui dominatus.

b.

CIC. *Magnae nobis* est sollicitudini valetudo tua.

CIC. *Nemini* meus adventus *labori* aut *sumptui* fuit.

PLAUT. Tua pietas plane *nobis auxilio* fuit¹.

* 95. *Sum regit ablativum:*

CIC. Fac *animo forti magnoque* sis.

CIC. Erat Nice *eximia facie*, uxor Cleomenis.

CIC. *Capite* et *superciliis* semper est *rasis*².

2. Verba cum genitivo³.

* 96. Verba *accusandi* (a), *damnandi* (b) et *absolvendi* (c) regunt genitivum, qui crimen significet vel poenam:

a.

LIV. Aliquot matronas apud populum *proabri* accusarunt.

SUET. Dolabellam, consularem virum, *repetundarum* postulavit.

CIC. An non intelligis, quales viros *summi sceleris* arguas?

b.

CIC. Civem Romanum *capitis* condemnari coëgit.

CIC. Cupio *octupli* damnari Apronium.

NEP. Themistocles absens *proditionis* damnatus est.

¹ Vide plura de dativo in n. 227 et sqq.

² Vide plura de ablativo in n. 242 et sqq.

³ Activa regentia unum accusativum vide n. 232 et sqq.

c.

CIC. Video Neronis iudicio non te absolutum esse *improbitatis*.

LIV. Senatus nec liberat *ejus culpa* regem neque arguit.

LIV. Purgant civitatem *facti dictique hostilis* adversus Romanos.

† 97. *Genitivus poenae* (a) *vel criminis* (b) *ablativo mutatur: alter sine praepositione, alter cum ea saepe:*

a.

CIC. Vitia hominum atque fraudes *vinculis* et *verberibus* mulcantur.

CIC. Vos eum *capite* condemnastis.

LIV. Licinius Stolo *decem millibus* aeris est damnatus.

b.

CIC. Non committam, ut me accusare *de* epistolarum *negligentia* possis.

LIV. Ego me, etsi *peccato* absolvo, *supplicio* non libero.

NEP. Nullum erat crimen, *quo* argui posset.

* 98. *Interest et refert genitivum poscunt* (a) *vel ablativos mea, tua, sua, nostra, vestra* (b)¹:

a.

CIC. Multum interest *rei familiaris tuae* te venire.

QUINT. Plurimum refert *compositionis*, quae quibus anteponas.

CIC. *Utriusque* nostrum interest, ut te videam.

b.

CIC. Magni interest *mea* cum amico una esse.

TER. *Tua* quod nihil refert, percontari desinas.

CIC. *Tua* et *mea* maxime interest te valere.

¹ Vide appendicem, n. 406.

† 99. Dices: *cuja vel cujus interest (a)*; *nostra omnium vel nostrum omnium interest (63)*; *ceterum ablativos mea, tua, sua comitatur genitivus (b) vel relativum (c)*:

a.

CIC. Ea caedes, si crimini datur, detur ei, *cuja* interfuit; non ei, *cuja* non interfuit.

CIC. Quis est, *cujus* intersit istam legem manere?

b.

CIC. *Mea unius* interest rempublicam defendere.

CAECIL. *Mea hominis* quid refert?

c.

TER. Hoc *mea* non refert, *qui* sum natu major.

CIC. *Vestra, qui* cum magna elegantia vixistis, hoc maxime interest.

* 100. *Memini, misereor, obliviscor, recordor, satago* genitivum *postulant (a)*; *pro quo accusativum saepe memini, obliviscor, recordor (b)*:

a.

TER. Clinia *rerum suarum* satagit.

CIC. Est proprium stultitiae aliorum vitia cernere, *oblivisci suorum*.

TER. Faciam, ut *mei* memineris.

b.

CIC. *Omnia* obliviscor; in gratiam redeo.

CIC. Senes *omnia*, quae curant, meminerunt.

CIC. Est operae pretium *diligentiam* majorum recordari.

101. *Singularia sunt illa: pendeo animi (a) et venit tui in mentem (b)*:

a.

CIC. Ego *animi pendere* soleo, quum traducor alio.

CIC. *Pendeo animi* expectatione Corfiniensi.

PLAUT. Ego *animi pendeo*, quid illud sit negotii.

b.

CIC. Venit mihi *Platonis* in mentem.

CIC. Non minus saepe ei venit in mentem *potestatis* quam *aequitatis tuae*.

CIC. Solet mihi in mentem venire *illius temporis*.

* 102. *Adsciscunt genitivum miseret, piget, poenitet, pudet, taedet (a)*; *quae personaliter vix ponuntur (b)*:

a.

TER. *Fratris* me quidem pudet pigetque.

CIC. Num igitur *senectutis suae* eum poeniteret?

SALL. Me civitatis *morum* piget taedetque.

PLAUT. Ita te *aliorum* miserescat, ne *tui* alios misereat.

b.

ENN. Cogebant hostes lacrymantes, ut *misererent*.

JUST. Athenienses primi *poenitere* coeperunt.

PLAUT. Ita nunc *pudeo*, atque ita nunc *paveo*.

3. Verba cum dativo.

* 103. *Verba dandi et dicendi (a)*, *similia his (b) et contraria (c) regunt dativum*:

a.

SEN. Dicebam *vobis*, non semper Saturnalia erunt.

CIC. *Puero* quoque hoc a me dabis.

TER. Pergin' *hero absenti* male loqui, impurissime?

b.

TER. Ego me *tuae fidei* commendo.

CIC. Meas cogitationes explicavi *tibi*.

LIV. Rem *creditori* palam populo solvit.

c.

CIC. Hunc *mih*i timorem eripe.

CIC. Caesar *Dejotaro* detraxit Armeniam.

CIC. Nunquam *reo* quidquam tam praecise negavi.

* 104. *Dativo construuntur, quae commodum significant, repugnantiam, eventum aut studium:*

- CIC. *Ipsi patriae* conducit pios cives habere in parentes.
 CIC. Ego vero *quibus ornamentis* adversor tuis?
 CIC. Accidit *huic* quod ceteris mortalibus.
 CIC. Quum *litteris* studere incipit, tunc est Epicureus.

* 105. *Dativo junguntur composita verbi sum (a); e quibus possum, absum, insum ablativo etiam gaudent (b): possum sine praepositione, absum cum ab, insum cum in:*

a.

- CIC. *Omnibus negotiis* non interfui solum, sed etiam praefui.
 CIC. Contemnuntur ii, qui nec *sibi* nec *alteri* prosunt.
 CIC. Fuit quidam in Crasso pudor, qui non modo non obsesset ejus *orationi*, sed etiam prodesset.

b.

- CIC. Apud me *dignitate* plurimum possunt.
 CIC. Edixit, ut *ab urbe* abesset millia passuum ducenta.
 PLAUT. Nummi octoginta aurei *in marsupio* infuerunt.

106. *Attendo, antecedo, illudo, incesso, praesto vel dativo construuntur (a) vel accusativo (b):*

a.

- CIC. Virtus praestat *ceteris rebus*.
 CIC. Natura hominis *pecudibus* antecedit.
 LIV. Gravior cura *patribus* incessiit.

b.

- LIV. Virtute milites Romani *regios* praestabant.
 CIC. Usu nauticarum rerum *reliquos* antecellunt.
 LIV. *Ipsum* cupido incessierat potiundi Tarenti.

† 107. *Consulo, prospicio, timeo, metuo aliud accusativo (a) significant, aliud dativo (b):*

a.

- CIC. Ego quid faciam, *te* consulo, qui philosophum audis.
 TER. Nec pol istae metuunt *deos*.
 LUC. *Moenia* prospicis urbis Tarpeia de rupe.

b.

- CAES. Legati venerunt oratum, ut *suae vitae* consuleret.
 VIRG. *Inopi* metuens formica *senectae*.
 CIC. Consulite *vobis*, prospicite *patriae*.

† 108. *Dativum vix (a), fere accusativum (b) habent decet, fugit, latet, manet, praeterit:*

a.

- GELL. Adolescens praefatur arrogantius, quam *aetati* ejus decet.
 VARRO. Vis, quae *oculis* et *auribus* latere soleat.
 CLAUD. Una *cuncto* poena manet *generi*.

b.

OV. Capit ille coronam, quae possit *crines*, Phoebe, decere *tuos*.

CIC. Non fugisset hoc *Graecos*, si ita necesse esse arbitrati essent.

VIRG. Nec latuere doli *fratrem* Junonis.

CIC. P. Clodius, cujus quidem *te* fatum sicuti *Curionem* manet.

CIC. Sed *te* non praeterit quam sit difficile.

† 109. *Multa composita praepositionum dativum poscunt (a) aut casum praepositionis, eâ expressâ (b) vel suppressâ (c):*

a.

- HOR. Gestit *paribus* colludere.
 VIRG. Stuppea vincula *collo* intendit.

CIC. *Addidit historiae* majorem sonum Antipater.
 HOR. *Sollicitis animis* onus eximit.

b.

CAES. Caesari nuntiatum est equites Ariovisti *ad nostros* adequitare.

CIC. *Vobiscum* Africanus hostium spolia communicavit.

CIC. Tota se luna *sub orbem* solis subjecisset.

TER. Adeon' videmur vobis idonei, *in quibus* illudatis?

c.

POMP. MELA. Scandinavia magnitudine *alias insulas* antestat.

NEP. Timotheus socios adjunxit Epirotas omnesque eas gentes, quae *mare* illud adjacent.

HOR. Nec ignorat quid *distent* aera lupinis.

PLAUT. Eum *navi* abire vetui.

† 110. *Sunt quae gemino gaudent dativo:*

CIC. Summam laudem *Roscio culpae* dedisti.

PLAUT. Quis *vitio* id vertat tibi?

CIC. Pecuniam *iis foenori* dabat.

PLAUT. Nemo id *probrio* ducet *Alcumenae* ¹.

4. Verba cum altero accusativo.

* 111. *Celo, flagito, moneo, doceo* (a) et multa, quae his propinqua (b) sunt aut ex his composita (c), adiscunt alterum accusativum:

a.

CIC. Non te celavi *sermonem* T. Ampii.

CIC. Haec sunt illa, quae me Crassus ludens flagitabat.

NEP. Relatum legent, quis *musicam* docuerit *Epaminondam*.

b.

LIV. Achaei *auxilia regem* orabant.

¹ Vide de dat. n. 227 et sqq.

CIC. *Magistratum nummos* poposcit.

CIC. Bacilius de privatis *me* primum *sententiam* rogavit.

c.

CIC. Ad Verrem adierunt, ut *eum simulacrum* Cereris reposcerent.

PLAUT. Hoc, *quod te* interrogo, responde.

SALL. Catilina *juventutem mala facinora* edocebat.

† 112. *Celo, rogo, moneo, doceo* sumunt ablativum rei cum *de* (a); *celo* etiam dativum personae (b); *moneo* et *commonefacio* genitivum rei (c):

a.

SALL. *De itinere* hostium senatum docet.

CIC. Bassus noster *me de hoc libro* celavit.

CIC. Neque praesens filius *te de liberorum caritate* commonebat.

b.

HIRT. Quod neque *Alexandrinis* celari posset in apparanda fuga.

NEP. Id *Alcibiadi* celari diu non potuit.

c.

SALL. Catilina admonere alium *egestatis*, alium *cupiditatis*, complures *periculi* aut *ignominiae*.

CIC. Nemo est, quin *tui sceleris* ex illa oratione commonefiat.

LIV. Legatos miserunt, qui admonerent *foederis* cum Romanis.

113. *Alterum accusativum peto et erudio* vix admittunt (a); *instituo, instruo, informo* nullo modo (b):

a.

QUINT. *Quidquid* petii *patrem*, exoravi.

STAT. Et quae *te leges praeceptaque fortia* belli erudiit genitrix?

b.

CIC. Jam senex institui *lyra* non erubescibat.CIC. Artes, *quibus* aetas puerilis ad humanitatem informari solet.PETR. *Salubribus praeceptis* juvenes instruere.114. *Alter accusativus manet in passiva voce:*CAES. Petrejus atque Afranius *stipendium* ab legionibus flagitantur.OV. Nec tantum *segetes alimenta*que debita poscebatur humus.SALL. Caesar rogatus *sententiam* hujusmodi verba loquutus est.

5. Verba cum ablativo.

* 115. **Impleo, muto, vestio** (a) *similiaque* (b) *his et contraria* (c) *gaudent ablativo:*

a.

PLAUT. Dolia nisi erunt semper plena, ego te implebo *flagris*.HOR. Diruit, aedificat, mutat quadrata *rotundis*.CIC. Natura oculos *membranis tenuissimis* vestivit.

b.

CIC. *Omnibus* eum *contumeliis* onerasti.CIC. Deus *bonis omnibus* explet mundum.PLIN. Zeuxis opera sua *nullo* satis *pretio* permutari posse dicebat.

c.

CIC. Apollonium *omni argento* spoliasti.CIC. *Magno* me *metu* liberabis, dummodo inter te atque me murus intersit.LIV. *Castris* exuerunt hostem.† 116. *E quibus induo et exuo ablativum mutant accusativo* (a), **impleo et compleo** *genitivo* (b):

a.

OV. Jam dudum *vincula* pugnat exuere ipse sibi.CIC. Non dixi hanc togam, *quam* sum indutus.CURT. Revocatus *vestem* fratris induitur.

b.

PLAUT. Parasitus me complevit *formidinis*.LIV. Multitudinem *religionis justae* implet.CIC. Non potes ollam *denariorum* implere.† 117. **Aspergo, dono, impertio, induo, infundo, interdico** et alia *gaudent accusativo personae et ablativo rei* (a); *vel dativo personae et accusativo rei* (b):

a.

CIC. Tarentini *hunc civitate ceterisque praemiis* donarunt.HOR. *Penetralia* sparsit *nocturno cruore* hospitis.SUET. Neque adveniens neque proficiscens *quemquam osculo* impertivit.CIC. Male rem *gerentibus patribus bonis* interdicti solet¹.

b.

CIC. *Mihi* populus Romanus *immortalitatem* donavit.CIC. Sparsit *nummos populo* de rostris.CIC. Terentia impertit *tibi multam salutem*.LIV. *Feminis* dumtaxat *purpurae usum* interdicimus.118. **Afficio** *notionem suam ex ablativo* complet:CIC. Quid absurdius quam res sordidas et deformes deorum *honore* afficere?CAES. *Pertinaciam magna poena* esse afficiendam judicabat.ENN. *Injuria* abs te afficior *indigna*, pater.* 119. **Ablativum regunt abundo, careo, egeo, fruor, fungor, mano, pluo, potior, utor, vaco, vescor et alia:**¹ Quae oratio conversa in activam haberet accusativum *patres gerentes* et ablativum *bonis*; aut accusativum *bona* et dativum *patribus*.

TIBULL. Fertilis *aestiva* Nilus abundat *aqua*.

SEN. Chrysippus ait sapientem *nulla re* indigere.

NEP. Propter suas occupationes minus saepe quam vellet *Attico* fruebatur.

CIC. Valetudo opportuna est, ut *muneribus* fungare corporis.

CIC. Nihil honestum est, quod *justitia* vacat.

LIV. Nuntiatum patribus est in Albano monte *lapidibus* pluisse.

† 120. Ex quibus **potior** genitivum vel accusativum admittit (a); **pluo, vescor, utor** accusativum (b); **egeo, indigeo** genitivum (c):

a.

CIC. Exploratum est posse te *illius regni* potiri.

CIC. Cleanthes solem dominari et *rerum* potiri putat.

NEP. Ii *summam* imperii potiuntur.

b.

LIV. In area Vulcani *sanguinem* pluit.

PHAEDR. Milvus coepit vesci *singulas columbas*.

CAT. Villica *vicinas* quam minimum utatur.

c.

CIC. Gravitas morbi facit, ut *medicinae* egeamus.

CIC. Virtus *plurimae exercitationis* indiget.

CIC. Jam illa non tam *artis* indigent, quam *laboris*.

6. Verba cum ablativo et praepositione.

† 121. Ablativum cum praepositione regunt verba **petendi** (a), **percontandi** (b), **auferendi** (c), **arcendi** (d), **accipiendi** (e), **intelligendi** (f):

a.

CIC. Hic vitam a *L. Sulla* deprecatus est.

NEP. Athenienses auxilium a *Lacedaemoniis* petiverunt.

b.

CIC. Non quaero *abs te*, quare patrem Roscius occiderit.

CIC. Percontatur *ex anicula*, quanti venderet.

c.

CIC. Provincias consulares abstulit a *senatu*.

CIC. Poma *ex arboribus*, si cruda sunt, difficulter evelluntur.

d.

CIC. Clodii furores a *cervicibus vestris* reppuli.

CIC. Jupiter, hunc a *tuis aris*, a *tectis urbis*, a *vita civium arcebis*.

e.

CIC. Praeclarum a *majoribus* accepimus morem.

CIC. A *viris* virtus nomen mutuata est.

f.

CIC. Ea certissima putabo, quae *ex te* cognoro.

CIC. Audivi hoc *de parente meo* puer.

† 122. His accedunt, quae **differentiam** (a) et **dissensionem** (b) significant; quibus dativus etiam pro ablativo datur (c):

a.

CAES. Neque multum Britanni a *Gallica* differunt *consuetudine*.

CIC. Belluae secernunt pestifera a *salutaribus*.

CIC. Ut intelligatis discrepare *ab aequitate* sapientiam.

b.

CIC. Id Aristoteles ut optimum probat, a *quo* dissentio.

CIC. Temeritas a *sapientia* dissidet plurimum.

CIC. Dissentit *cum Mario L. Sulla*.

c.

SEN. Ne *orationi* vita dissentiat.

HOR. *Infido scurrae* distabit amicus.

HOR. Scire volam, quantum discordet *parcus avaro*.

V. Constructio participii.

* 123. *Participia regunt casus verborum, unde orta sunt:*

CIC. Tiresiam nunquam inducunt poëtae deplorantem *caecitatem suam*.

CIC. Despectum *a ceteris*, adulantem *omnes* videre te volui.

LIV. Ancus *ingenti praeda* potitus Romam rediit.

CIC. Totus est *ab his, a quibus* tuendus erat, derelictus.

CURT. Alexander vestem detraxit corpori projecturus *semel* in flumen.

† 124. **Exosus, perosus, pertaesus** donantur *acusativo*:

CURT. *Patrios mores* exosus est.

LIV. Plebs *nomen* regum perosa erat.

SUET. Pertaesus *ignaviam suam* est.

† 125. *Participia quaedam passiva vim habent activorum; maxime cautus, coenatus, consideratus, disertus, falsus, potus, pransus, profusus, tacitus:*

HOR. Neu *pransae* lamiae vivum puerum extrahat alvo.

CIC. Bene *potus* domum redieram.

SALL. Ambitio multos mortales *falsos* fieri subegit: aliud clausum in pectore, aliud promptum in lingua habere.

CIC. Rem *tacitus* praeterire nullo modo possum.

† 126. *Participia praesentis temporis (a), nonnulla etiam praeteriti (b) nominum instar genitivo gaudent et gradus induant (c):*

a.

CIC. Romani semper *appetentes gloriae* fuerunt.

CAES. Nemo erat adeo tardus et *fugiens laboris*.

CURT. Darius *nullius salubris consilii* patiens erat.

b.

SALL. Catilina alieni *appetens, profusus sui*.

CIC. Tam acer in ferro et tam *insuetus contumeliae*.

TAC. *Lentitudinis eorum pertaesa* est.

c.

CIC. Ego ita judico nihil illo regno *spoliatus*.

CIC. Haec tu, omnium mortalium *profligatissime*, sciebas.

CIC. Ad nos *amantissimos* tui veni.

VI. Constructio gerundii.

* 127. *Gerundia sunt alia substantiva, quae ponuntur absolute (a, c); alia adjectiva, quae concordant nomini (b). Substantiva alia sunt activa, quae actionem (a); alia passiva, quae passionem (c) significant:*

a.

VARRO. Boves *arandi* causa quadrimos parandum est.

LIV. Nec triumviri *accipiendo* nec scribae *referendo* sufficerent.

SALL. Neque ego callidam facundiam ad *malefaciendum* exercui.

b.

CIC. Mei capitis *servandi* causa Romam Italia tota convenit.

LIV. Agite dum, comitia tribunis militum *creandis* indicite.

CAES. Minimum spatium ad *se armandos* dabatur.

c.

SEN. Si quis ad *verberandum* ducatur, eo die verberari piaculum est.

JUST. Puer missus est Athenas *erudiendi* causa.

PLIN. Ficus Alexandrinae vix sunt *vescendo*.

† 128. *Gerundia variantur per casus (a) et regunt quos sua verba (b) et reguntur ab adjectivis (c) et a substantivis (d) et a praepositionibus (e):*

a.

LIV. Sensit Perseus, *cujus nominis obliviscendum* victo est.

CAT. Oleam ne tangito *utendi* causa.

PLIN. Charta emporetica inutilis est *scribendo*.
 VAL. MAX. Aram Fortunae *faciendum* curavit.
 CIC. Hominis mens *discendo* alitur.

b.

CAT. *Monendum* est te mihi, bone Egnati.
 CIC. Sum cupidus te *audiendi*.
 LIV. Consul eandem ferociam habuit ad non *parendum*
senatui.

c.

VIRG. *Fandi doctissima* Cymodocea.
 PLIN. Ferrum rubens non est *habile tundendo*.
 TAC. *Periti imperitique nandi* perinde attolluntur.

d.

PLAUT. Nunc tibi *potestas adipiscendi* est gloriam.
 CIC. *Audiendi delectatione* ducitur.
 CIC. Hirtium ego et Dolabellam *dicendi discipulos* habeo,
coenandi magistros.

e.

PLIN. Doctissimis sermonibus diem transigebat, cum a
scribendo vacaret.
 VIRG. Equi *ante domandum* ingentes tollunt animos.
 QUINT. Plus eloquentia *circa movendum* valet.
 QUINT. Scribendi ratio conjuncta *cum loquendo* est.
 LIV. Praelia *de occupando* ponte crebra erant.
 CIC. *Ex defendendo* quam *ex accusando* uberior gloria
 comparatur.
 TER. Contrivi *in quaerendo* aetatem meam.
 LIV. *Inter spoliandum* corpus hostis veruto percussus
 exspiravit.
 CIC. Eum, a quo pecuniam *ob absolvendum* acceperis,
 condemnas.
 PLAUT. *Pro vapulando* mercedem petam.
 HOR. *Super jugandis* feminis decreta.

† 129. Gerundio nominativi jungitur dativus agens (a),
 quod in futurum passivum saepius vertitur (b):

a.

CIC. Tamquam confeceris longam viam, quam *nobis* quo-
 que ingrediendum sit.

CIC. Suae *cuique* utilitati serviendum est.

PLAUT. Opinor, *mih* *adveni*enti hac nocte agitandum
 est vigiliis.

b.

TER. Chremes *mih* *exorandus* est.

CIC. Non *paranda* nobis solum, sed fruenda etiam sa-
 pientia est.

TER. Syrus est *exhortandus* mih.

† 130. Gerundia in *di* attrahunt genitivum, quod tum
 cernere est, quum terminus pluralis est (a) aut femininus (b)¹:

a.

PLIN. *Illorum videndi* causa me in forum contuli.

CIC. Antonio facultas datur *agrorum* suis latronibus *con-*
donandi.

CIC. Honestum est facere omnia, aut *voluptatis* causa
 aut *eorum*, quae secundum naturam sint, *adipiscendi*.

b.

PLAUT. Mih item ut parentes das *lucis tuendi* copiam.

TER. Ego *Philumena*e *videndi* cupidus recta consequor.

OV. Spem *placandi* dantque adimuntque *tui*².

131. Si terminus gerundii hujus fuerit pronomen, vix
 licet poni adjective gerundium; sed aut fit attractio (a) aut
 ponitur pronomen in accusativo (b):

¹ Vide appendicem, n. 407.

² Fit sermo ad feminam.

a.

CAES. Frequentes ad eum extra castra venerunt *sui purgandi* causa¹.

CIC. Ingenuit animantibus *conservandi sui* natura custodiam.

LIV. Non vereor, ne quis me hoc *vestri adhortandi* causa loqui existimet.

b.

LIV. Gallica acies nullum spatium *recipiendi se* dedit.

SALL. Jugurtham libido *exstinguendi me* invasit.

CIC. Sum cupidus *te audiendi*².

† 132. Quia gerundium a nominativo praecedi non potest³ et necesse est, ut ejus actio vel passio alicui supposito adscribatur, ideo, praeter impersonale (c), usurpari non potest, nisi e proximo subaudiatur suppositum actionis (a) vel passionis (b):

a.

SALL. M. Marcellus *petundi* causa missionem rogat.

PLAUT. Ancillae *eluendo* operam dederunt.

CIC. Quum Philogenes Laodiceam ad me *salutandi* causa venisset, has ei litteras dedi.

b.

VARRO. Diebus paucis boves erunt mansueti et ad *domandum* proni.

VELL. Cives Romanos ad *censendum* ex provinciis in Italiam revocarunt.

PLIN. Ficus Alexandrinae vix sunt *vescendo*.

c.

CIC. Alii omne officium referunt ad non *dolendum*.

QUINT. Alia *docendi*, alia *movendi* causa dicenda sunt.

HIRT. Utrisque processum est ad *dimicandum*.

¹ Neque enim diceretur: *sui purgandorum* causa.

² Tamen dicit Ov.: Sit modo *placandae* copia parva tui.

³ Ut in Ps.: In convertendo *Dominus* captivitatem, facti sumus sicut consolati.

133. Si suppositum nimis oblique subaudiatur, durius fit gerundium:

CIC. Nec mihi Regulus, quem Carthaginiensis *vigilando* necaverunt, videtur supplicio affectus¹.

NEP. Sic se *gerendo*, minime est mirandum, si vita ejus fuit segura².

VII. Constructio supini.

* 134. Supina in *um* actionem significant (a), et passionem (b); et regunt verborum casus (a):

a.

SALL. Tribunitiam potestatem *eversum* profecti sunt.

PLAUT. Non tu me *argento* dedisti *nuptum*, sed viro.

VIRG. Non ego *Grajis* *servitum* matribus ibo.

HOR. *Lusum* it Maecenas, *dormitum* ego Virgiliusque.

b.

PLAUT. Coctum ego, non *vapulatum* conductus sum.

PLAUT. Mihi istaec videtur praeda *praedatum* irier.

CAT. Contumelia mihi per hujusce *petulantiam* *factum* itur.

135. Supinum cum *iri* supplet tertiam vocem passivam (a), cum *ire* primam activam (b):

a.

TER. Audierat *datum iri* filio uxorem.

CIC. Ait Pompejus se prius *occisum iri* ab eo quam me *violatum iri*.

CAES. Longius eam rem *ductum iri* existimabant.

b.

PLAUT. Quis magis poteratis mihi *habitum ire* honorem?

¹ Regulus enim vigilavit, non Carthaginienses.

² Durius illud ULP.: »Elegit eum Dominus sacerdotem sibi *ad sacrificandum* ei hostiam laudis.» Durissimum illud ULP.: »Si bona pupilli creditores possidere coeperint, deminutio ex his fieri debet, *pupilli vescendi* causa.»

LIV. Vitricus tuus vitam tuam *perditum ire* properat.
 PLAUT. Siccine oportet *ire* amicos amanti operam *datum*?

* 136. *Supina in u passionem significant (a), vix actionem (b); casum non regunt, reguntur autem ab adjectivis plerumque (a) et fiunt nomina, si eis adjectivum accedit (c):*

a.

CIC. Quid est tam *jucundum cognitu* atque *auditu* quam sapientibus sententiis ornata oratio?

CIC. O rem quum *dictu crudelem* tum *visu nefariam*.

TAC. Germanos et, *puget dictu*, Britannorum plerosque vidimus.

CIC. Videtis *nefas* esse *dictu* miseram fuisse Fabii se-nectutem.

b.

STAT. Quem tu *venatu rediturum* in limine opperiens.

TAC. Oppidum Brundusium naviganti *fidissimum adpulsu* est.

PLAUT. Redeo *obsonatu*¹.

c.

CIC. Consurgit Scaptius *magno natu*.

GELL. Eos versus *assiduo memoratu* dignos puto.

PLAUT. *Tuo arcessitu* huc veni.

VIII. Constructio ceterorum verbalium.

137. *Sunt quaedam in bundus verbalia (a), item in io (b) aut us (c), quae casus verborum amant; alia in bilis, quae dativum (d); alia in ax, ius, idus, osus, quae genitivum (e):*

a.

SALL. *Vitabundus classem* hostium ad oppidum pervenit.

LIV. *Haec prope concionabundus* circumibat homines.

JUST. Exspiravit Epaminondas quasi *gratulabundus patriae*.

¹ H. e.: Redeo ex obsonando.

b.

CIC. Cethegi *profectio in Hispaniam*.

CIC. *Justitia est obtemperatio scriptis legibus*.

PLAUT. Quid tibi *amicam meam aditio* est, quid tibi *hanc*, inquam, *notio* est?

c.

CIC. Animis, cum e corpore excesserint, *reditus ad coelum* patet.

LIV. *Septem exitus e domo* fecerat.

CIC. *Aditus in id sacrarium* non est viris.

d.

CIC. *Ei pax praesertim civilis* fuit *optabilis*.

CIC. *Amabilior mihi Velia* fuit, quod te ab ea sensi amari.

VIRG. Hic oleaster, *nautis olim venerabile* lignum¹.

e.

VIRG. *Fama tam ficti pravique tenax* quam nuntia veri.

CAES. *Alicujus injuriae* sibi *consciis* fuisset.

LIV. Improvidus futuri certaminis.

CIC. Pythagoras *scientiae studiosos* appellat philosophos.

IX. Constructio adverbii.

1. Adverbia generatim. — 2. Adverbia singulatim.

i. Adverbia generatim.

† 138. *Adverbia dantur non solum verbis (a), sed etiam adjectivis (b) et ipsis adverbis (c):*

a.

HOR. Sic *raro scribis*, ut toto non *quater* anno *membranam poscas*.

CIC. Nonnumquam ea, quae praedicta sunt, *minus eveniunt*.

TER. *Minis viginti* eam emisti; quae res tibi *vertat male*.

¹ Haec in *bilis* vix sunt activa: VIRG. Aspice num mage sit nostrum *penetrabile telum*.

b.

HOR. Tabulas *multum* Nasica *negatas* accipit tandem.
 CIC. *Quinque omnino* fuerunt, qui Oppianicum absolvent.
 TER. Nihil videtur mundius nec *magis elegans*.

c.

CIC. Terentia *minus belle* habuit.
 CIC. Rem te *valde bene* gessisse rumor erat.
 CIC. *Parum diu* vixit.

139. *Adverbia casum accipiunt ex natura (a) vel gradu (b) adjectivorum, unde orta sunt:*

a.

CIC. Dixit *convenienter sententiae suae*.
 CIC. *Caesari obviam* longissime processisti.
 CIC. Medici officium est curare *ad sanandum apposite*.

b.

CIC. Nemo est, qui tibi *sapientius te ipso* suadere possit.
 CIC. *Omnium oratorum* loquitur *elegantissime*.
 CIC. Piso *maxime ex omnibus*, qui ante fuerunt, Graecis doctrinis eruditus fuit.

140. *Adverbia in um dantur plerumque positivis (a), in o comparativis et superlativis (b):*

a.

CIC. *Parum multi* sunt, qui nobilitatem ament.
 CIC. In rebus apertissimis *nimum longi* sumus.
 VIRG. *Multum* ille et terris *jactatus* et alto.

b.

CIC. *Multo pauciores* oratores quam poetae boni reperiuntur.
 CAES. *Maturius paulo* quam tempus anni postulabat.
 CIC. Mihi semper frequens conspectus vester *multo jucundissimus*.

141. *Pro adverbis ponuntur aliquando adjectiva neutro genere singulari (a) vel plurali (b) vel facta concordantia (c):*

a.

HOR. Cur in amicorum vitiis tam cernis *acutum* quam aquila?

STAT. Magni memor illa mariti it *torvum* lacrymans.

b.

VIRG. Ardentem et *torva* tuentem lenibat dictis.
 VIRG. Mutati venti *transversa* fremunt.

c.

LIV. *Priori* Remo augurium venisse fertur¹.
 CIC. Roscius erat Romae *frequens*.
 VIRG. Aeneas se *matutinus* agebat.

2. Adverbia singulativim.

NOTA. Exponam ea, quae in construendo habent aliquid notatu dignum. Cetera prope innumera in lexicis quaerenda sunt.

† 142. *Abunde, instar, nimis, parum, satis et alia regunt genitivum (a), nisi ponuntur absolute (b):*

a.

SUET. Se jam pridem *potentiae gloriaeque* abunde adeptum.
 CIC. *Nimis insidiarum* ad capiendas aures adhibet.
 SALL. *Satis eloquentiae, sapientiae* parum.
 CIC. Plato mihi unus *instar* est *omnium*.

b.

CIC. Si *satis* consilium quadam de re haberem.
 SALL. Parentes *abunde* habemus.
 PLAUT. Ut tuis *parum* sit apud te fides.
 ULP. Proponatur *instar* quoddam et quasi facies operis.

¹ H. e.: Prius Remo quam Romulo.